

گنج سعادت

چهار درس ادبی - اخلاقی از دیوان حافظ

تألیف و تدوین:

مجتبى مؤمنى (سامان)

مشخصات کتابشناسی

سرشناسه: مؤمنی، محتشم، ۱۳۴۵

Divan Hafiz. Selection. Interpretation

عنوان قرارداد: دیوان حافظ، برگزیده، شرح

عنوان و نام پدیدآور: گنج سعادت: چهل درس ادبی - اخلاقی از دیوان حافظ / تألیف و تدوین محتشم مؤمنی

مشخصات نشر: اراک: انتشارات شهرآرا، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۱۱۶ ص: ۲۱*۱۴ س م

شابک: ۸۰۰۰ تومان / ۹ - ۲۴ - ۷۵۳۲ - ۶۰۰ - ۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

موضوع: حافظ، شمس‌الدین محمد، - ۷۹۲ق. دیوان، برگزیده - نقد و تفسیر

موضوع: Hafiz, Shamsoddin Mohammad, 14th century. Divan. Commentaries- Criticism & interpretation

موضوع: شعر فارسی - قرن ۸ق. - تاریخ و نقد

موضوع: Persian poetry - 14th century - History and criticism

موضوع: اخلاق اسلامی در ادبیات

موضوع: Islamic ethic in literature

رده بندی کُره: ۹۶ س م ۸۴ گ ۵۴۳۵/۹ PIR

رده بندی دیویی: ۱/۳۲

شماره کتابشناسی ملی: ۴۵۷/۷۵۹

مشخصات نشر

نام کتاب: گنج سعادت (چهل درس ادبی - اخلاقی از دیوان حافظ)

تألیف و تدوین: محتشم مؤمنی

ویراستار: شروین پیرهادی

خوشنویسی روی جلد: مریم مؤمنی

طراح جلد: مهرداد پیرهادی

ناظر چاپ: مهدیه مؤمنی

ناشر: انتشارات شهرآرا و موسسه فرهنگی و هنری یاران علم و فرهنگ عرشیان

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

تاریخ: بهار ۱۳۹۶

محل نشر: اراک - چاپ بهمن

شابک: ۹ - ۲۴ - ۷۵۳۲ - ۶۰۰ - ۹۷۸

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

تلفن مرکز پخش و فروش غیر حضوری: ۰۸۶-۳۲۷۶۹۹۶۵

کلیه حقوق این اثر برای مؤلف محفوظ می‌باشد.

فهرست

شماره صفحه

عنوان

۱۳	مقدمه
۱۵	نگاهی به زندگی، حافظ
۱۹	درس اول - زادی و زادگی
۲۲	درس دوم - ادب و ادب‌داری
۲۴	درس سوم - ارزش سخن و آداب سخن‌گویی
۲۷	درس چهارم - استقبال از بصرای خرمندان و گوش سپردن به مواعظ
۳۰	درس پنجم - امنیت
۳۳	درس ششم - امید و امیدواری و پرهیز از ناامیدی
۳۵	درس هفتم - انفاق
۳۷	درس هشتم - بلندطبعی و همت داشتن
۳۹	درس نهم - بهره‌برداری از نعمت جوانی
۴۱	درس دهم - بهره‌برداری از وقت و زمان
۴۳	درس یازدهم - بی‌اعتنایی به دنیا و مذمت دنیاطلبی
۴۶	درس دوازدهم - پرهیز از آزار دیگران
۴۸	درس سیزدهم - پرهیز از بخل و خساست
۵۰	درس چهاردهم - پرهیز از جنگ و روی آوردن به صلح و آشتی
۵۲	درس پانزدهم - پرهیز از ریا و مذمت ریاکاری و ریاکاران
۵۴	درس شانزدهم - پرهیز از ظلم و روی آوردن به دادگری
۵۶	درس هفدهم - پرهیز از غرور و عجب
۵۹	درس هجدهم - تواضع و فروتنی

۶۱.....	درس نوزدهم - توکل.....
۶۳.....	درس بیستم - حق شناسی و دوری از حق ناشناسی.....
۶۵.....	درس بیست و یکم - حیا و آزر.....
۶۶.....	درس بیست و دوم - خیر و خوبی.....
۶۸.....	درس بیست و سوم - دعا و نیایش.....
۷۱.....	درس بیست و چهارم - دقت در انتخاب دوست و همنشین.....
۷۵.....	درس بیست و پنجم - رازداری و رازگوئی.....
۷۸.....	درس بیست و ششم - رضا و تسلیم.....
۸۰.....	درس بیست و هفتم - شادی و شادمانی.....
۸۲.....	درس بیست و هشتم - صبر و بردباری.....
۸۵.....	درس بیست و نهم - عبرت گیری از دنیا و حوادث آن.....
۸۶.....	درس سیام - رضا نسبت به خداوند متعال.....
۸۸.....	درس سی و یکم - عشق و محبت.....
۹۰.....	درس سی و دوم - عیب و عیب پرستی.....
۹۲.....	درس سی و سوم - قناعت.....
۹۵.....	درس سی و چهارم - کار و تلاش.....
۹۷.....	درس سی و پنجم - مدارا با مردم.....
۹۹.....	درس سی و ششم - مراقبت از پاکی چشم.....
۱۰۱.....	درس سی و هفتم - همنشینی و مؤانست با کتاب.....
۱۰۳.....	درس سی و هشتم - هنرآموزی و آراستن خود به زیور هنر.....
۱۰۵.....	درس سی و نهم - وحدت و تعاون و همکاری.....
۱۰۷.....	درس چهلم - وفاء به عهد و پیمان.....
۱۰۹.....	آشنائی با مؤلف.....
۱۱۶.....	منابع و مآخذ.....

مقدمه

کشور عزیز ما ایران، از دیرباز مهد پرورش انسان‌های عظیم‌القدری در عرصه‌های گوناگون علمی و ادبی بوده و در سطح جهان، به دارا بودن فرهنگ غنی و باسابقه مشهور است. در این سرزمین اهورایی تا بحال هزاران شخصیت ارزشمند پرورش یافته که هر کدام در یک یا چند رشته از علوم بشری صاحب عنوان بوده و مایه‌ی فخر این سرزمین و مردمانش گردیده‌اند.

در این میان عرصه شعر و ادب میدانی بوده که توجه جهانیان را به خود معطوب داشته و دیده‌انسان‌ها را خیره نموده است. با نگاهی هر چند گذرا به این گستره بی‌نام‌نمایی بر می‌خوریم که هریک از این نام‌ها به تنهایی برای یک ملت کافی است تا بی‌الابد به آن ببالد و خود را بدان منتسب دارد. بزرگانی همچون رودکی، فردوسی، سنایی، عطار، مولوی، سعدی، حافظ و ده‌ها نظیر این‌ها، که به راستی در کدام از این بزرگان در آسمان شعر و ادب همچون خورشیدی می‌درخشند. بر مبنای این جمع بی‌شمار، بدون شک آن اندازه که حافظ (ره) از مردمان هر عصر و زمانی دل برده و آنان را مجذوب و شیفته خود کرده دیگران چنین نبوده‌اند و عطار همین دلبردگی‌ها است که دیوان اشعار او همچنان در سطح جهانی منتشر شده و عشاق بسیار دارد.

اما اگر چه حافظ (ره) نزد دوستدارانش به عنوان شاعری که بیشترین بخش دیوان او را عناوینی همچون عشق و مستی و مباحث این‌ها تشکیل می‌دهد، معروف و مشهور است ولی با مروری هرچند گذرا بر اشعار بجای مانده از این شاعر آسمانی سرزمین‌مان، این نکته به خوبی آشکار می‌شود که در واقع او حکیمی فرزانه بوده که ضمن برخورداری از هنر شاعری (چنانچه از زندگی‌نامه‌ی او نیز برمی‌آید) عالم دینی و معلم اخلاق و قرآن نیز بوده و از همین روی نکات و آموزه‌های اخلاقی و عرفانی بسیاری را در شعر خود آورده و برای هر چه بهتر زیستن به انسان‌ها یادآور شده است.

آری، در میان غزلیات ناب و آبدار او صدها نکته‌ی اخلاقی و عرفانی وجود دارد که هر یک از آن‌ها برای جامعه‌ی بشری در همه‌ی اعصار و

بخصوص عصر حاضر، که دوران التهاب و اضطراب است، درس آموز بوده و انسان‌ها را در این وانفسای مادی‌گری به کار آمده و آرامش و آسایش را به او هدیه می‌دهد.

ما در این کتاب از میان صدها نکات اخلاقی موجود در شعر حافظ (ره) مواردی را که بیشترین کاربرد را در زندگی انسان دارد و می‌تواند «گره از کار فرو بسته‌ی ما بگشاید» انتخاب کرده و به دوستانان حافظ (ره) تقدیم می‌کنیم. باشد که با بهره‌گیری از این حکمت‌های عرفانی که تماماً ریشه در تالیم آسمانی قرآن کریم و گفتار اولیاء دین دارد، زندگی بهتری را برای خود جامعه انسانی رقم بزنیم.

در پایان این مقدمه ضرورت ایجاب می‌کند تا سپاس صمیمانه‌ی خود را از نمای عزیزانی که زمینه‌ی انتشار این کتاب را فراهم آوردند ابراز دارم و در این راستا نخست باید از گرمی همسر، سرکار خانم مشیدی سپاسگزار باشم که در سال ۱۳۹۵ به سه دهه همراهی با اینجانب، با فراهم آوردن فضایی آرام باعث شدند این کتاب و سایر آثار این حقیر به رشته‌ی تحریر در آیند.

از مدیر محترم انتشارات شهرآرا و همچنین دوست فرهنگ‌مدارم جناب آقای محمود پیرهادی تواندشتی و فرزندان هنرمندشان جنابان شروین و مهرداد پیرهادی سپاسگزار هستم که زحمات ویراستاری و طراحی جلد کتاب را متقبل شدند.

در کنار این عزیزان باید از دو نور دیده‌ام، خانم مریم و مهدیه مؤمنی قدردانی و سپاسگزاری نمایم که با خوشنویسی روی جلد و انتشارات بر چاپ کتاب، هنر خود را زینت بخش آن نمودند و تلاش کردند ضمن حفظ زیبایی، این اثر با کیفیت بهتری به دست شما خوانندگان ارجمند برسد. و در انتها صمیمانه‌ترین سپاس‌های خود را تقدیم شما خواننده‌ی ارجمند می‌کنم که این اثر را به دیده‌ی قبول نگریسته و با تهیه و مطالعه‌ی آن، به تداوم حرکت کاروان فرهنگ و ادب ایران زمین یاری می‌رسانید.

پاینده باشید

محتشم مؤمنی

بهمن نود و پنج